

ELŐSZÓ

Kordos László

Az MTA X. Földtudományok Osztálya,
Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság,
Geonómiai és Planetológiai Albizottság elnöke,
e-mail: kordoslaszlo@gmail.com

Preface from President of Subcommittee:

Abstract

The Subcommittee of Geonomy and Planetology of the Hungarian Academy of Sciences organized its 2nd Conference in 2018. The topic was the Hydrosphere as „an unic materia” and its characteristic features on the Earth and other objects of the Solar System. The previous 1st Conference in 2013 discussed the questions of Pedosphere as a characteristic phase border. The Geonomy and Planetology are covering the global interactions in cosmic network scale.

Keywords: water, hydrosphere, Earth and Planets, geonomy and planetology, Earth and Planetology Sciences, Hungarian Academy of Sciences, Hydrology Conference 2018 Budapest

A Magyar Tudományos Akadémia Geonómiai és Planetológiai Albizottsága 2018. november 14-én rendezte meg második, a Hidroszféráról szóló konferenciáját. Témája a víz, mint különleges anyag, valamint a Földön és a Naprendszer más égitestjein megismert tulajdonságai. Az első, 2013-ban megtartott konferencia témája a talajtakaró geonómiája – a pedoszféra, mint a Föld sajátos fázisátára volt (Kubovics et al., 2017). Mindkét konferenciát *Póka Teréz* javasolta, majd az Albizottság hosszas előkészítések után rendezte meg.

A konferenciák témái, a pedoszféra és a hidroszféra, valamint a tervezett litoszféra, bioszféra, atmoszféra stb. szemléletmódja és célja alapvetően különbözik a szférák új kutatási eredményeit „belterjesen” bemutató szakmai rendezvények sokaságától. A konferencia szemlélete klasszikus szóhasználattal élve talán az interdiszciplinaritáshoz közelít. De annak sem nevezhető, mert hiányzik belőle a napjainkat meghatározó globális-kozmosz hálózatok kapcsolatrendszerének előtérbe helyezése.

A Geonómia fogalmának és szemléletmódjának bevezetése 1974-ben a Geonómia című könyvének megjelenésével *Szádeczky-Kardoss Elemér* (1903–1984) érdeme. 1975-ben létrehozta az MTA X. Osztályában a Geonómiai Tudományos Bizottságot. Napjainkban a geonómia elnevezés helyett egyre elterjedtebb az „Earth System Science”, az „Earth and Space Science and Engineering (ESSE)”, vagy az „Earth and Planetary Science” névhasználata. A Geonómia elnevezést az angol nyelvterületeken kiszorította a csaknem egyidőben felbukkant „Earth Sciences”, a planetológiát pedig a „Planetary Science”. Utóbbi a Földdel együtt nagyrészt a Naprendszerhez tartozó bolygók és holdak történetével, dinamikájával, formációival, folyamataival foglalkozó tudomány. Objektumainak mérete a „mikrometeoritoktól” a hatalmas kiterjedésű gázhalmazokig mindent magába foglal. A „Planetary Science” kifejezetten interdiszciplináris tudomány, s ily módon szemléletében különbözik a társadalmi összefüggésekre is kiterjedő geonómiától.

A Magyar Tudományos Akadémia Geonómiai Tudományos Bizottságában 1974. évi megalakulásától kezdve a földtudományok fő területeinek művelői (geológusok, geokémikusok, geográfusok, geofizikusok, meteorológusok) mellett csillagászok, fizikusok, biológusok, és filozófusok is közreműködtek. A Bizottság vezetését *Szádeczky-Kardoss Elemér* halálát követően 1984 és 1996 között *Barta György*, majd *Stegena Lajos* követte. 1996-tól 2011-ig *Kubovics Imre*, közben egy évig, 2005-ben *Szőőr Gyula*, majd 2011-től 2017-ig ismét *Kubovics Imre* vette át a közben Geonómiai és Planetológiai Albizottságként működő testület irányítását. 2017-ben az Albizottság *Kubovics Imrét* tiszteletbeli elnökké, *Kordos Lászlót* pedig elnökké választotta.

A 2018. évi Hidroszféra konferencia előadásai felölelték a víz különleges tulajdonságainak, a planetáris rendszerekben betöltött szerepének, majd az egyes földi szférák vízzel kapcsolatos kutatási eredményeit. Ezekből adunk közre cikkeket.

Irodalmi emlékeztető

Szádeczky-Kardoss, E., 1974: Geonómia. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Dudich, E. (ed.), 2003: Geonómia az ezredforduló után. Az MTA Geonómiai Bizottság kiadványa. Uniconstant Kiadó. Püspökladány, 199p. ISBN: 963-508-386-6

Dudich, E. (ed.), 2005: Geonomy. The Synthesizing Geoscience for the 21st Century. Hungarian Academy of Sciences, Subcommission on Geonomy, Budapest, 82p. ISBN: 0129006358158

Kubovics, I., Póka, T., Weidinger, T. (eds.), 2017: A talajtakaró geonómiája. A pedoszféra mint a Föld sajátos fázishatára. Az MTA X. Földtudományok Osztálya. Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság Geonómiai és Planetológiai Albizottságának a konferenciája, 2013. szeptember 26. és 27. Konferencia-cikkek. *Egyetemi Meteorológiai Füzetek*, 28, 285p. (digitális publikáció). ISBN 978-963-284-918-8 (online)